

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI YMPÄRISTÖNSUOJELUSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 2 JA 17 A §:N MUUTTAMISESTA

1 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävien lupa-asioiden joukosta suljettaisiin pois sellaiset biokaasulaitokset, jotka ovat siirtyneet ilmoitusmenettelyyn. Lisäksi säännöksen eläinsuojia koskevaan kohtaan lisättäisiin ilmoituksenvarainen eläinsuoja silloin, kun sen yhteydessä toimii eläinsuojan ulkopuolelta tuotua jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa käsittelevä biokaasulaitos.

Lisäksi asetuksen 17 a §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Merkittävimmät muutokset olisivat säännöksen soveltamisalan laajentaminen kaasutus- ja pyrolyysilaitoksessa tuotetun nesteen polttamiseen sekä voimassa olevan säännöksen 5 kohdan poistaminen. Asetuksella toimeenpantaisiin ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohtaan tehdyt muutokset siitä, millä kriteereillä jätteen kaasutukseen ja pyrolyysiin ei sovelleta jätteenpolttolainsäädäntöä. Asetusmuutos olisi osa teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin päivityksen kansallista täytäntöönpanoa.

2 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Ympäristönsuojelulakia (527/2014) muutettiin hallituksen esityksellä [HE nro] niin, että ilmoituksenvaraisten ja sitä pienempien eläinsuojien yhteyteen perustettavat biokaasulaitokset siirrettiin ilmoitusmenettelyyn silloin, kun ne käsittelevät syötteitä omalta tilalta. Ympäristönsuojelulain liitteeseen 4 eli ilmoituksenvaraisiin toimintoihin lisättiin uusi kohta 9. Vastaavasti ympäristönsuojelulain liitteestä 1 eli luvanvaraisista toiminnoista suljettiin pois ilmoituksenvaraisen biokaasulaitoksen toiminta. Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 2 momentin 12 kohdan f alakohtaa muutettaisiin vastaavasti sulkemalla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltävistä lupa-asioista pois ilmoituksenvaraisen biokaasulaitoksen toiminta.

Lisäksi ympäristönsuojelulain liitettä 1 eli luvanvaraisten toimintojen listaa muutettiin niin, että siihen lisättiin liitteen 4 kohdassa 5 tarkoitettu ilmoituksenvarainen eläinsuoja silloin, kun sen yhteydessä toimii eläinsuojan ulkopuolelta tuotua jätettä käsittelevä biokaasulaitos, jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa. Vastaava muutos tehtäisiin ympäristönsuojeluasetukseen niin, että kyseinen eläinsuoja lisättäisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltäviin lupa-asioihin.

Teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU, jäljempänä teollisuuspäästädirektiivi) IV luvussa säädetään jätteenpoltoa ja jätteen rinnakkaispoltoa koskevista erityissäännöksistä. Erityissäännökset on kansallisesti toimeenpantu ympäristönsuojelulain 107–110 §:llä, valtioneuvoston asetuksella jätteen polttamisesta (151/2013, jäljempänä jätteenpolttoasetus) sekä ympäristönsuojeluasetuksen 17 ja 17 a §:llä. Teollisuuspäästädirektiivin 42 artiklan 1 kohdan 2 kappaleen säännös siitä, millä kriteereillä jätteen kaasutukseen ja pyrolyysiin ei sovelleta jätteenpoltoa ja jätteen rinnakkaispoltoa koskevia erityissäännöksiä, on

täytäntöönpantu kansallisesti ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohdalla. Kyseistä kohtaa muutettiin teollisuuspäästädirektiivin muutosten täytäntöönpanemiseksi, ja vastaavat muutokset tehtäisiin asetuksen 17 a §:ään.

Asetuksen 2 §:n muutokset annettaisiin ympäristönsuojelulain 34 §:n 4 momentin nojalla ja muutettu 17 a § ympäristönsuojelulain 83 §:n 4 momentin nojalla.

3 Asian valmistelu

Valtioneuvoston asetus on valmisteltu virkатыönä ympäristöministeriössä. Asetus on ollut lausuntokierroksella [xx-yy] välisen ajan.

[Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastusyksikössä ja siihen on tehty muutoksia tarkastuksen perusteella.]

4 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan biokaasulaitokset ovat lähtökohtaisesti ympäristölupavaraisia ympäristönsuojelulain liitteen 1 nojalla. Tulkintakäytännössä on kuitenkin ollut eroavaisuuksia, ja osa eläinsuojien biokaasulaitoksista on hyväksytty ympäristölupamenettelyssä, osa ilmoitusmenettelyssä ja osa ilman kumppakaan. Ympäristönsuojelulakia selkeytettiin niin, että ilmoituksenvaraisten eläinsuojien ja sitä pienempien eläinsuojien yhteyteen perustettavat biokaasulaitokset ovat jatkossa ilmoituksenvaraisia, jos ne käsittelevät vain oman tilan syötteitä. Vastaava muutos tehtäisiin ympäristönsuojeluasetukseen muuttamalla 2 §:ää, jossa säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävistä lupa-asioista. Kyseisen säännöksen eläinsuojia (kohta 10) sekä jätteen ammattimaista ja laitosmaista käsittelyä (kohta 12) koskevia kohtia muutettaisiin.

Ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohtaa muutettiin teollisuuspäästädirektiivin 42 artiklan 1 kohdan 2 kappaleeseen tehdyn muutoksen täytäntöönpanemiseksi. Lainkohdan uuden sanamuodon mukaan jätteenpolttolainsäädäntöä ei sovelleta kaasutus- tai pyrolyysilaitokseen, jos jätteen lämpökäsittelyssä syntyvät kaasut tai nesteet käsitellään ennen niiden polttamista niin, että niiden polttaminen aiheuttaa vähemmän päästöjä kuin sellaisten markkinoilla saatavilla olevien vähiten saastuttavien polttoaineiden poltosta, joita voitaisiin polttaa laitoksessa, aiheutuvat päästöt, ja jos muiden päästöjen kuin typen oksidien, rikin oksidien ja pölyn osalta polttaminen ei aiheuta enempää päästöjä kuin jätteen poltto tai rinnakkaispoltto.

Lakimuutoksen myötä ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohta on laajennettu koskemaan jätteen lämpökäsittelyssä syntyvien kaasujen polton lisäksi lämpökäsittelyssä syntyvien nesteiden polttoja. Lisäksi kohdasta on poistettu aiemmat vaatimukset puhdistetun kaasun jätteeksi luokittelun päättymisestä ja kaasun polton päästöjen vertailusta maakaasun polton päästöihin.

Jätteenpolttoasetuksen 1 §:n 2 momentissa on säädetty jätteen kaasutus- ja pyrolyysilaitoksessa tuotetun ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun puhdistetun kaasun kemialliselle koostumukselle asetettavista vaatimuksista sen jätteeksi luokittelun päättymisen kannalta. Ympäristönsuojeluasetuksen 17 a §:ssä on säädetty ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun jätteen

kaasutus- tai pyrolyysilaitoksen ympäristölupapäätöksessä annettavista lupamääräyksistä.

Ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohtaan tehty muutos edellyttää muutoksia sekä jätteenpolttoasetuksen 1 §:ään että ympäristönsuojeluasetuksen 17 a §:ään. 17 a §:n soveltamisala laajennettaisiin kaasutus- ja pyrolyysilaitoksessa tuotetun kaasun polttamisesta myös tuotetun nesteen polttamiseen. Lisäksi säännöksestä poistettaisiin voimassa oleva 5 kohta.

5 Pääasialliset vaikutukset

Ympäristönsuojeluasetuksen muutoksella ei pääsääntöisesti ole itsenäisiä vaikutuksia, vaan vaikutukset aiheutuvat ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta. Biokaasulaitoksilla arvioidaan olevan jonkin verran myönteisiä ympäristövaikutuksia, sillä lannan käsittely biokaasulaitoksessa hyvien käytäntöjen mukaisesti tuottaa ilmastohyötyjä sekä ravinnekiertoa hyötyjä tavalliseen käsittelyyn nähden. Vaikutuksia on käsitelty tarkemmin hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta.

Ympäristönsuojeluasetuksen 17 a §:ssä säädetään ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun jätteen kaasutus- tai pyrolyysilaitoksen ympäristölupapäätöksessä annettavista lupamääräyksistä. Ehdotetulla ympäristönsuojeluasetuksen 17 a §:n muutoksella täytäntöönpantaisiin kyseiseen ympäristönsuojelulain kohtaan tehdyt muutokset. Kaasun osalta vaatimusten yksinkertaistuminen yksinkertaistaisi luvan hakemista ja lupamääräysten antamista jonkin verran. Nesteen lisääminen säännökseen tarkoittaisi sitä, että kyseisten tapausten myötä lupaviranomaisen ja hakijan työmäärä voisi lisääntyä verrattuna siihen, että toimintaan sovellettaisiin jätteenpoltoa koskevaa sääntelyä.

Asetuksen 17 a §:ään tehtävillä muutoksilla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Säännöksen mukaisesti annettavilla lupamääräyksillä varmistettaisiin riittävä ympäristönsuojelun taso ja päästöraja-arvojen noudattaminen.

6 Lausuntopalaute

[Täydennetään]

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävät lupa-asiat

Säännöksen 2 momentin 10 kohtaa muutettaisiin niin, että jatkossa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltäviin lupa-asioihin kuuluisi myös ympäristönsuojelulain liitteen 4 kohdassa 5 tarkoitettu eläinsuoja silloin, kun sen yhteydessä toimii eläinsuojan ulkopuolelta tuotua jätettä käsittelevä biokaasulaitos, jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa. Muotoilu vastaisi ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 alakohtaa b, jonka mukaan ympäristöluvanvarainen on liitteen

4 kohdassa 5 tarkoitettu eläinsuoja silloin, kun sen yhteydessä toimii eläinsuojan ulkopuolelta tuotua jätettä käsittelevä biokaasulaitos, jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa.

Turkistarhoja koskeva säännös siirtyisi kohdan 10 alakohdaksi b. Siihen ei tehtäisi sisällöllisiä muutoksia.

Säännöksen 2 momentin 12 kohdan f alakohdasta suljettaisiin pois ilmoituksenvaraiset biokaasulaitokset, joista säädetään ympäristönsuojelulain liitteen 4 kohdassa 9. Säännöksen mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisisi muun kuin a–e alakohdassa taikka 1 §:n 13 kohdan a ja d–g alakohdassa tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittelyn, joka on ammattimaista tai laitosta maista ja jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa, ei kuitenkaan ympäristönsuojelulain liitteen 4 kohdassa 9 tarkoitettua biokaasulaitosta.

17 a § Jätteen kaasutus- tai pyrolyysilaitosta ja siinä tuotetun käsitellyn kaasun ja nesteen polttamista koskevan lupapäätöksen määräykset

Säännös vastaisi asiasisällöllisesti pääosin voimassa olevaa 17 a §:ää. Voimassa olevan säännöksen 5 kohta poistettaisiin ja 6 kohta muutettaisiin uudeksi 5 kohdaksi. Säännöksen otsikkoon, ensimmäiseen kappaleeseen, kohtaan 4 ja uuteen kohtaan 5 lisättäisiin maininta nesteen polttamisesta sekä muutettaisiin termi ”puhdistus” termiksi ”käsittely”. Muutokset tehtäisiin ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohtaan tehtyjen muutosten täytäntöön panemiseksi.

Asetuksen säännöstä sovellettaisiin silloin, kun jätteen kaasutus- tai pyrolyysilaitoksen ympäristöluvassa sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 107 §:n 2 momentin 1 kohdan poikkeusta, jonka mukaan jätteenpolttolainsäädäntöä ei sovelleta kaasutus- tai pyrolyysilaitokseen, jos jätteen lämpökäsittelyssä syntyvät kaasut tai nesteet käsitellään ennen niiden polttamista niin, että niiden polttaminen aiheuttaa vähemmän päästöjä kuin aiheutuisi poltettaessa sellaisia markkinoilla saatavilla olevia vähiten saastuttavia polttoaineita, joita voitaisiin polttaa laitoksessa, ja jos muiden päästöjen kuin typen oksidien, rikin oksidien ja pölyn osalta polttaminen ei aiheuta enempää päästöjä kuin jätteen poltto tai rinnakkaispoltto.

Säännöksessä käytetty termi ”käsittely” viittaisi sekä kaasuun että nesteeseen ja se korvaisi aiemmin käytetyn termin ”puhdistus”. Termillä ”käsittely” voitaisiin tulkita tarkoitettavan kaasun tai nesteen puhdistuksen lisäksi myös muita mahdollisia käsittelymenetelmiä, jotka katsottaisiin tarpeellisiksi polton päästöraja-arvojen noudattamisen varmistamiseksi.

8 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan [xx.xx.2024].